

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นการระเบียบวิจัยการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods design) ที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

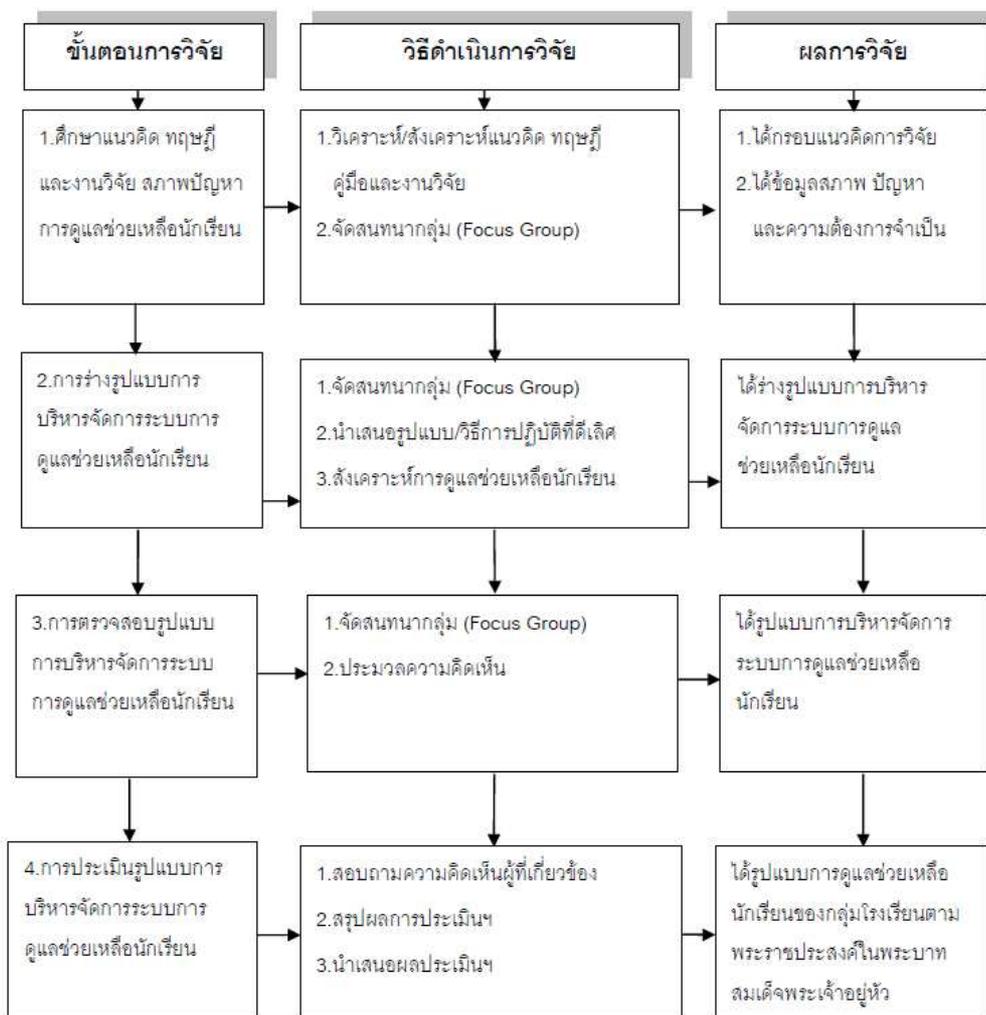
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดสมุทรปราการ) โรงเรียนวัดบึงเหล็ก ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดนครพนม) โรงเรียนวัดสันติการามวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดราชบุรี) โรงเรียนวัดป่าไถ่ (ส่วนประชานุกูล) ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดราชบุรี) โรงเรียนนันทบุรีวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดน่าน)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูแนะแนว ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมจำนวน 9 คน

ขั้นตอนดำเนินงานวิจัย

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษ วิเคราะห์ และสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตในการวิจัย
2. จัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบบันทึกเอกสาร เพื่อบันทึกเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อบันทึกสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์/สังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และ 2) การสรุปประเด็นจากการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) จำนวนทั้งสิ้น 9 คน ประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดสมุทรปราการ) โรงเรียนวัดบึงเหล็ก ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดนครพนม) โรงเรียนวัดสันติการามวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดราชบุรี) โรงเรียนวัดป่าไก่อ (ส่วนประชาชนกุล) ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดราชบุรี) โรงเรียนนันทบุรีวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ (จังหวัดน่าน)

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ครูแนะแนว ผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมจำนวน 9 คน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยได้กำหนดรูปแบบที่ได้ศึกษาไว้ โดยใช้ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการจำเป็นตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยศึกษาเอกสาร เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและผลการวิเคราะห์/สังเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการจำเป็นมีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อกำหนดประเด็นการสนทนาหาารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2. สังเคราะห์การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกข้อมูล
2. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 สรุประเด็นการสนทนาหาารูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2.2 รายงานผลการประเมินการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการวิจัยเอกสารเพื่อใช้เป็นข้อมูลและความรู้พื้นฐานในการสร้างความเข้าใจเบื้องต้น และการต่อยอดทางความคิด โดยประมวลและสังเคราะห์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษาของงานวิจัยนี้ จากแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่างๆ อาทิ การดาวน์โหลดข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ จากเอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปสาระสำคัญจำแนกเรียบเรียงเนื้อหาเป็นหมวดหมู่และสรุปรวมเป็นรายการให้เหมาะสม เพื่อกำหนดเป็นร่างรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาขั้นตอนนี้ ได้แก่

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 12 คน มีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้
  - 1.1 ผู้ที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 1.2 ผู้ที่มีประสบการณ์หรือผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการประเมินตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์และประเด็นการสนทนา
2. กำหนด วัน เวลา สถานที่ และดำเนินการสนทนากลุ่ม
3. ประมวลผลการสนทนากลุ่ม และนำข้อสรุปที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบ
4. นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม พิจารณาอีกครั้ง
5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและปรับเป็นฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ร่วมกับการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นประเด็นการสนทนาที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และรายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น
2. จัดทำร่างประเด็นการสนทนาและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ

3. ปรับปรุงประเด็นการสนทนากลุ่ม และนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล
2. ดำเนินการสนทนากลุ่ม ตามวัน เวลา สถานที่ที่กำหนด
3. ประมวลผลการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปีการศึกษา 2558 ได้แก่ จำนวน 236 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557: 9)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากครูในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ปีการศึกษา 2558 จำนวน 148 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) จากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาของครูเป็นชั้น (Strata) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ลำดับ	โรงเรียน	ครู และบุคลากรทางการศึกษา	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	มัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุเคราะห์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	92	58
2	วัดบึงเหล็ก ในพระบรมราชานุเคราะห์ อำเภอธาดุพนม จังหวัดนครพนม	21	13
3	วัดสันติการามวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ อำเภอ ปากท่อ จังหวัดราชบุรี	26	16
4	วัดป่าไก่อ (ส่วนประชานุกูล) ในพระบรมราชานุเคราะห์ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี	17	11
5	นันทบุรีวิทยา ในพระบรมราชานุเคราะห์ อำเภอเมือง น่าน จังหวัดน่าน	80	50
รวม		236	148

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557)

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามที่ได้จากกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการระบุนายการข้อมูลที่ต้องการของแต่ละประเด็น เป็นการสอบถามข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่ามีสภาพการปฏิบัติเป็นอย่างไร

2. จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 2 ขั้นตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ตำแหน่งงาน วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยแบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม คือ

1. ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. คัดกรองนักเรียนและนำผลการคัดกรองมาใช้ดำเนินงาน
3. ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
4. จัดกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข
5. ส่งต่อนักเรียน

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการสอบถามความคิดเห็นของครูในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

1. ผู้วิจัยแจ้งความประสงค์และขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรีกรุงเทพฯ เพื่อขอให้ทำหนังสืออนุญาตไปยังผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามครูในกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 148 คน

2. เก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแล้ว นำมาตรวจหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ววิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ โดยการหาค่าร้อยละเพื่อบรรยายภาพรวมเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้สถิติ ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แปลผลระดับของการปฏิบัติตามโครงการ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (ประคอง กรวรรณสูตร. 2538: 108)

4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มาก

2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง น้อย

1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)